

geen water
~~eten~~ weinig eten
dunne kinderen
donkere Huidskleur dure vakanties
veel kinderen ziektes
Afrika
vies water, Lage inkomens
overlijden muggen droog

Hoe kun je je eigen AK-onderwijs dekoloniseren i.h.k.v. wereldburgerschap?

Door:

Tjerk Faber (AK-docent 4e Gymnasium en De Nieuwe Havo)

&

Dominique Angel (lerarenopleider AK Hogeschool van Amsterdam)

PROGRAMMA

- Wereldburgerschap
- Koloniale (denk)beelden in de AK - toen en nu
- Koloniale denkbeelden in een klassensituatie
- Tips ter inspiratie

WERELDBURGERSCHAP

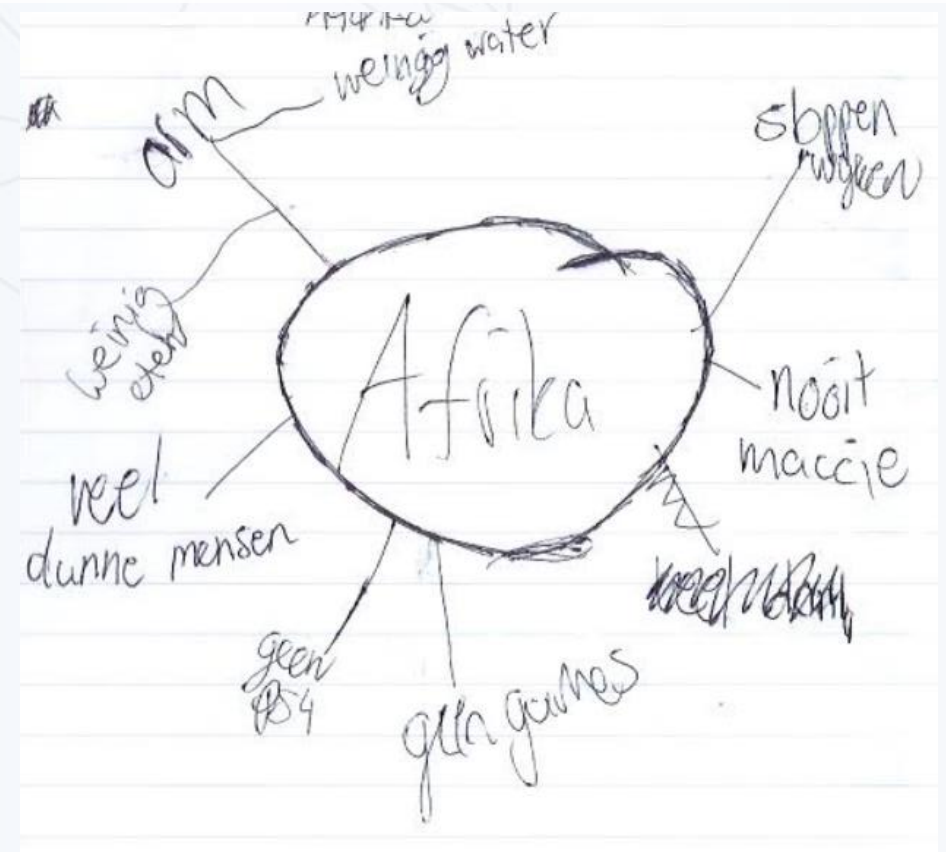
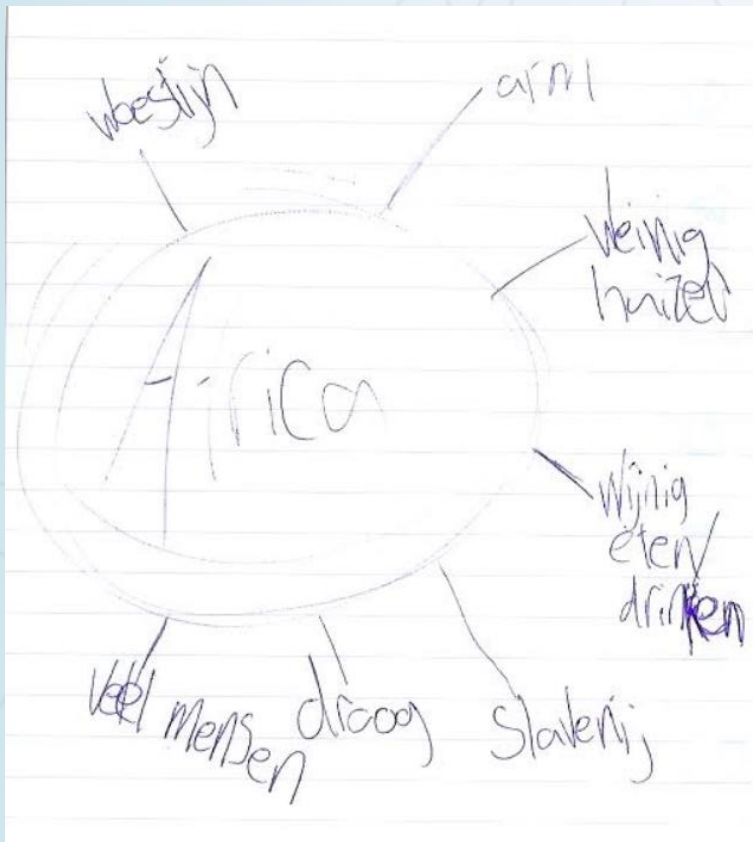
- Eén van de onderwijstaken AK: **Wereldburgerschapsvorming**

Definitie SLO:

Het benadrukken van de relatie tussen het lokale en het globale en daarmee bijdragen aan solidariteit, medemenselijkheid, eerlijke verdeling van welvaart, gezondheid, rechten en kansen op internationaal niveau.

Koloniale beelden houden ongelijke machtsverhoudingen in stand waardoor dit streven niet haalbaar is.

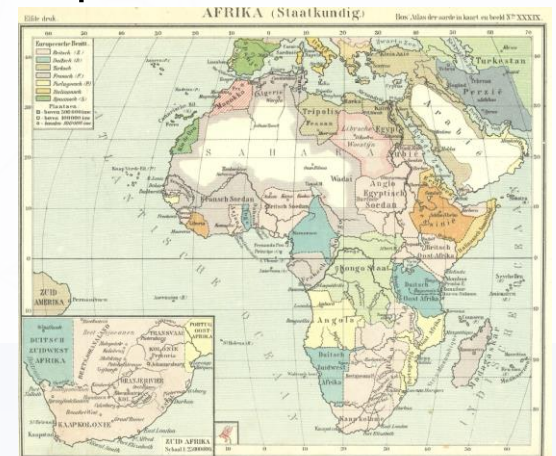
Waar denk je aan bij 'Afrika'?

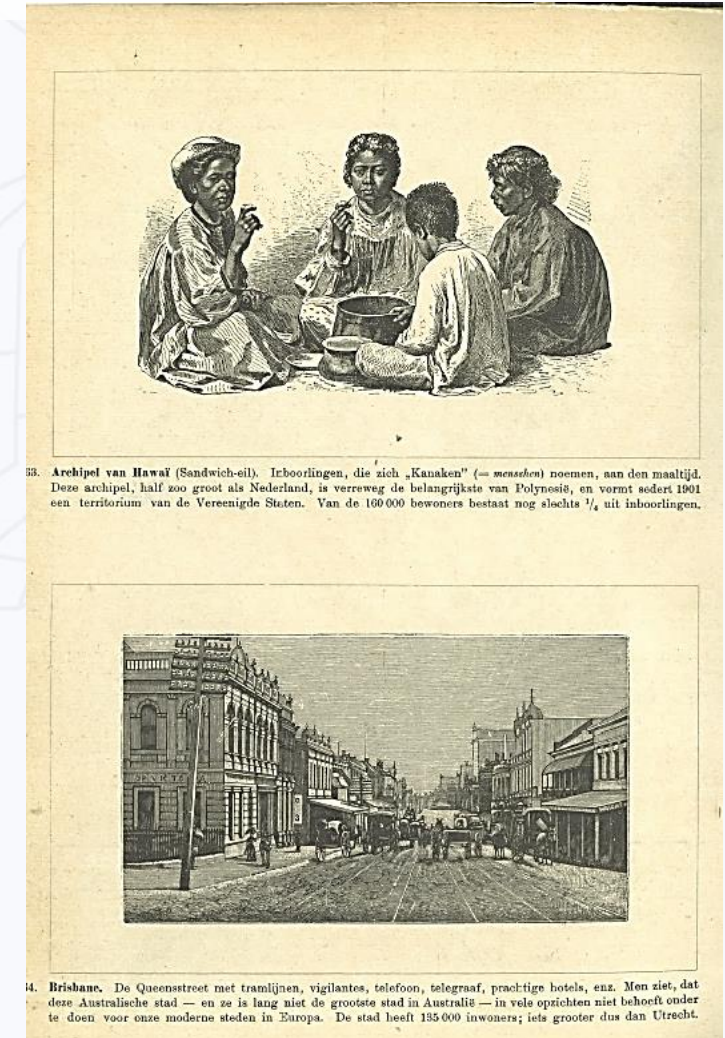
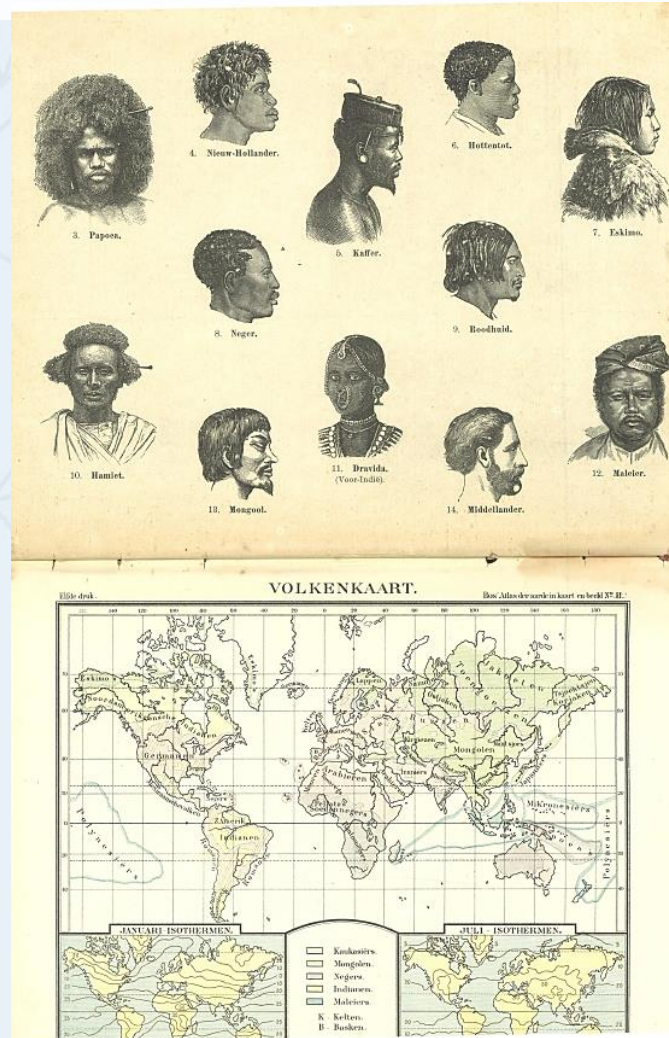
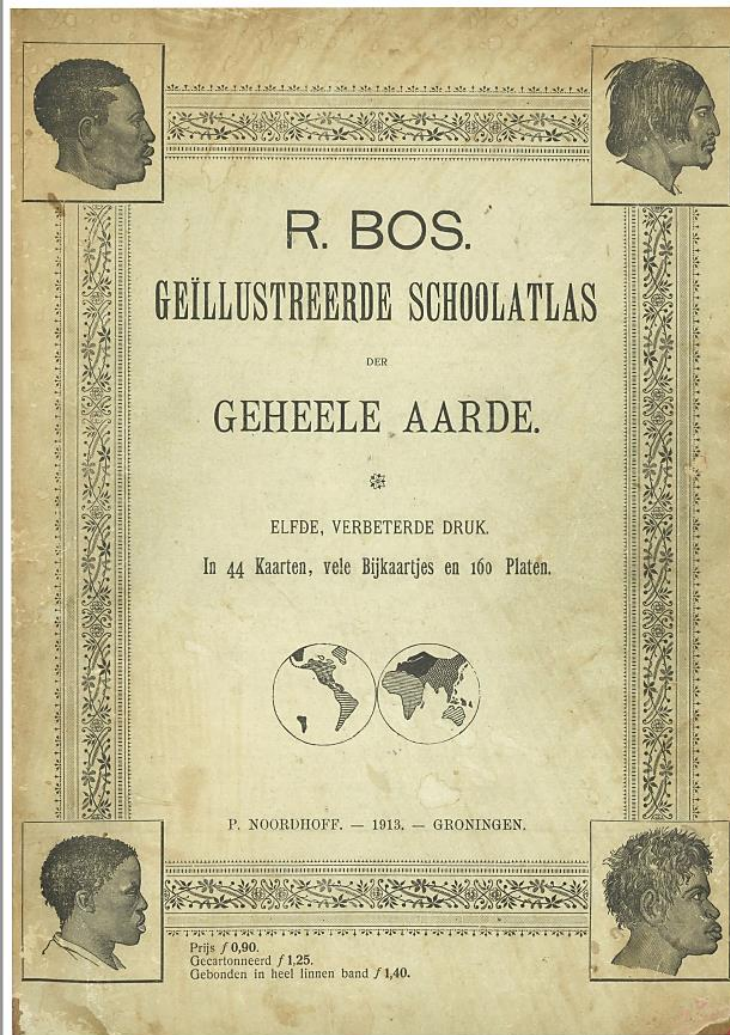
Waar komen deze beelden vandaan? Hoe beïnvloeden deze beelden de wijze waarop we ons verhouden tot 'de ander'?

100

- Opgericht in 1873.
- Draagvlak meer maatschappelijk dan wetenschappelijk (personen van adel, kooplieden, reders, leraren, predikanten etc. met interesse voor de geografie).
- Doel: ten dienste van handel en industrie de omgeving 'ontdekken' en 'in kaart brengen'.
- Organiseren van expedities die zowel economische als politieke (koloniaal van aard) doelen voor ogen hadden.

KOLONIALE DENKBEELDEN - BOSATLAS

KOLONIALE DENKBEELDEN – AK NU

1. **Centrumlanden.** Dit zijn de meest ontwikkelde landen, zoals Singapore, de Verenigde Staten en Duitsland. Dat zijn de **koplopers**. Veel mensen in de centrumlanden verdienen goed en vaak werken ze in de dienstensector. Deze landen spelen een belangrijke rol in de wereldhandel.
2. **Semiperiferie.** Dit zijn landen die al een eind op weg zijn in hun ontwikkeling, zoals Zuid-Afrika, Brazilië en China. Dit zijn de **volgers**. De welvaart neemt hier snel toe. De rol van de semiperiferie in de wereldhandel wordt steeds groter.
3. **Periferie.** Dit is de grote groep ontwikkelingslanden zoals Cambodja, Bolivia en Niger. Dat zijn de **achterblijvers**. Veel mensen hebben er een laag inkomen en ze werken vaak nog in de landbouw. De ontwikkelingslanden spelen een kleine rol in de wereldhandel.

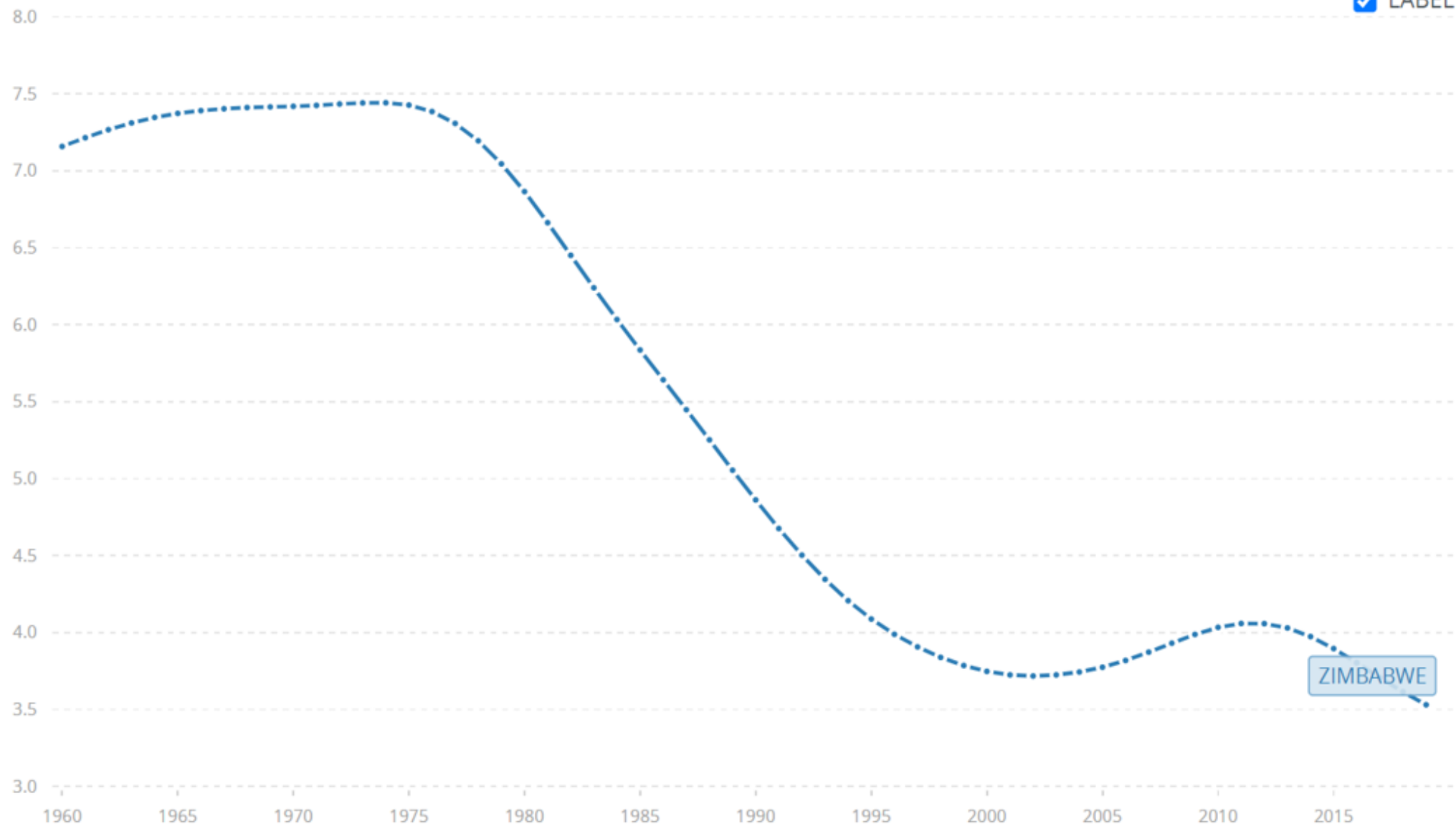
Bron 1 Een familie in Zim

Jong en oud

Een familie met meer dan tien kinderen. Het valt niet mee om al die kinderen te laten staan om ze naar school te sturen, zwaar is, zijn er niet veel ouderlijke minder kinderen. Door goede heden worden mensen hier juist wel oud.

Fertility rate, total (births per woman) - Zimbabwe

☒ LABEL

ZIMBABWE

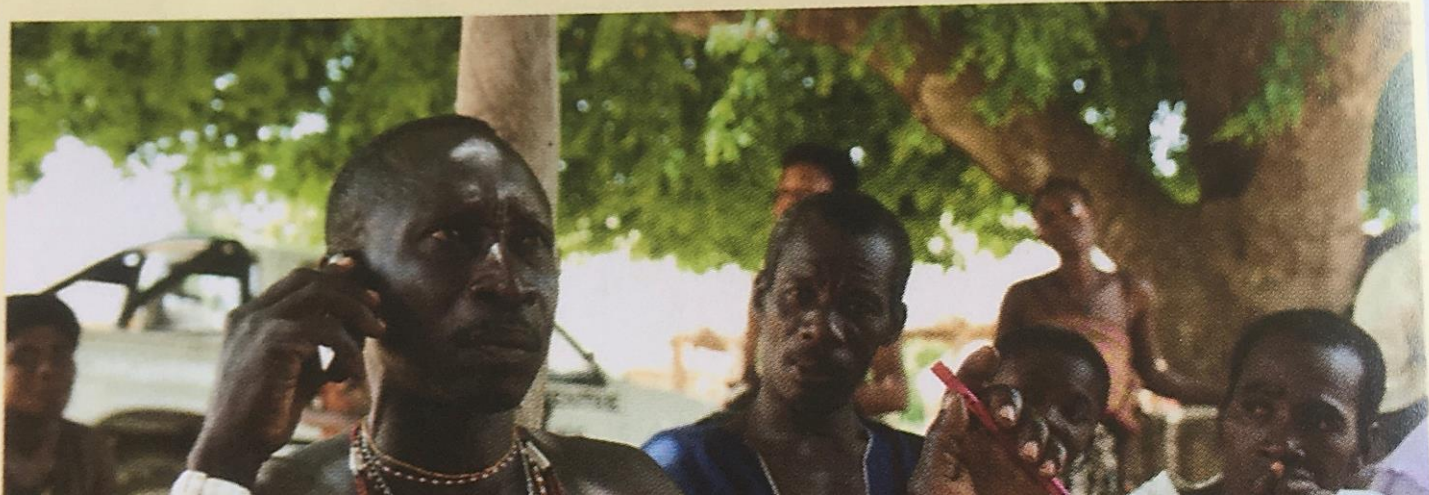
Afrika ten zuiden van de Sahara

In dit deel van Afrika horen mensen vaak bij een stam.

Elke stam heeft zijn eigen taal en gewoonten en vaak ook zijn eigen leider. Er zijn meestal meerdere stammen in een land, doordat de grenzen door de koloniale machthebbers zijn getrokken. Naast hun eigen taal spreken veel Afrikanen ook Frans of Engels. Belangrijke religies zijn christendom en islam, maar er zijn ook veel natuurgodsdiensten (bron 13). In Afrika ten zuiden van de Sahara wonen heel veel zeer arme mensen, maar er is ook grote rijkdom bij enkelen.

In Ghana zijn veel priesters, toverdokters worden ze genoemd. Ze roepen geesten op om zo allerlei problemen op te lossen. Bijna elke Ghanees gelooft dat. Deze toverdokter is modern met zijn mobieltje.

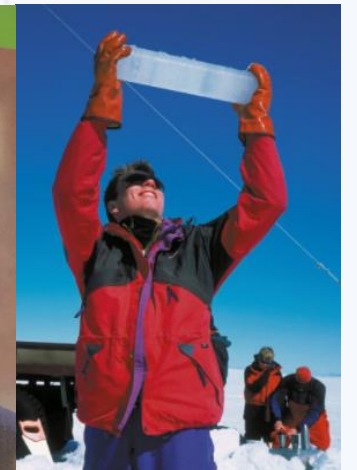
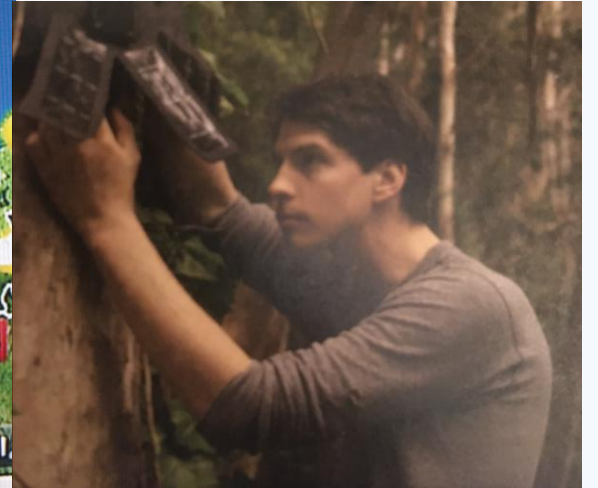
BRON 23

Hoe ziet armoede eruit?

Hoe zien onderzoekers eruit?

Opdracht: koloniale beelden in AK-les

- Twee casussen waarin de leerling wordt geconfronteerd met koloniale denkbeelden in de aardrijkskundeles.
- De vraag aan jullie:
 1. Wat denk je dat je reactie zal zijn?
 2. Wat is volgens jou de beste reactie?

Opdracht: koloniale beelden in AK-les

Stap 1: Kies de casus die je het meest aanspreekt en ga erbij zitten.

- Casus 1: "Meester, waarom staat het woord 'indiaan' in het schoolboek?"
- Casus 2: "Juf, bestaan er geen sloppenwijken in Westerse landen?"

Stap 2: Schrijf je mogelijke/gewenste reactie op.

Stap 3: Bespreek je antwoorden binnen de groep.

Stap 4: Formuleer samen de meest wenselijke reactie op deze casus m.b.t. het dekoloniseren van het AK-onderwijs.

HOE TE BEGINNEN?

1. Corrigeren van misconcepties en generalisaties
2. Ongelijke machtsrelaties en manieren van onderdrukking identificeren
3. Curriculum aanpassen/aanvullen met perspectieven die nu ontbreken

VOORBEELDEN

- Corrigeren misconcepties/generalisaties bepaalde plaatsen

VOORBEELDEN

- Wie laat je zien als inspirerende geografen?

VOORBEELDEN

Ongelijke machtsrelaties en manieren van onderdrukking identificeren

4a 2. Mondiale spreidingspatronen voor de in 4a 1 genoemde indicatoren en hun dynamiek³

In dit verband kan de kandidaat:

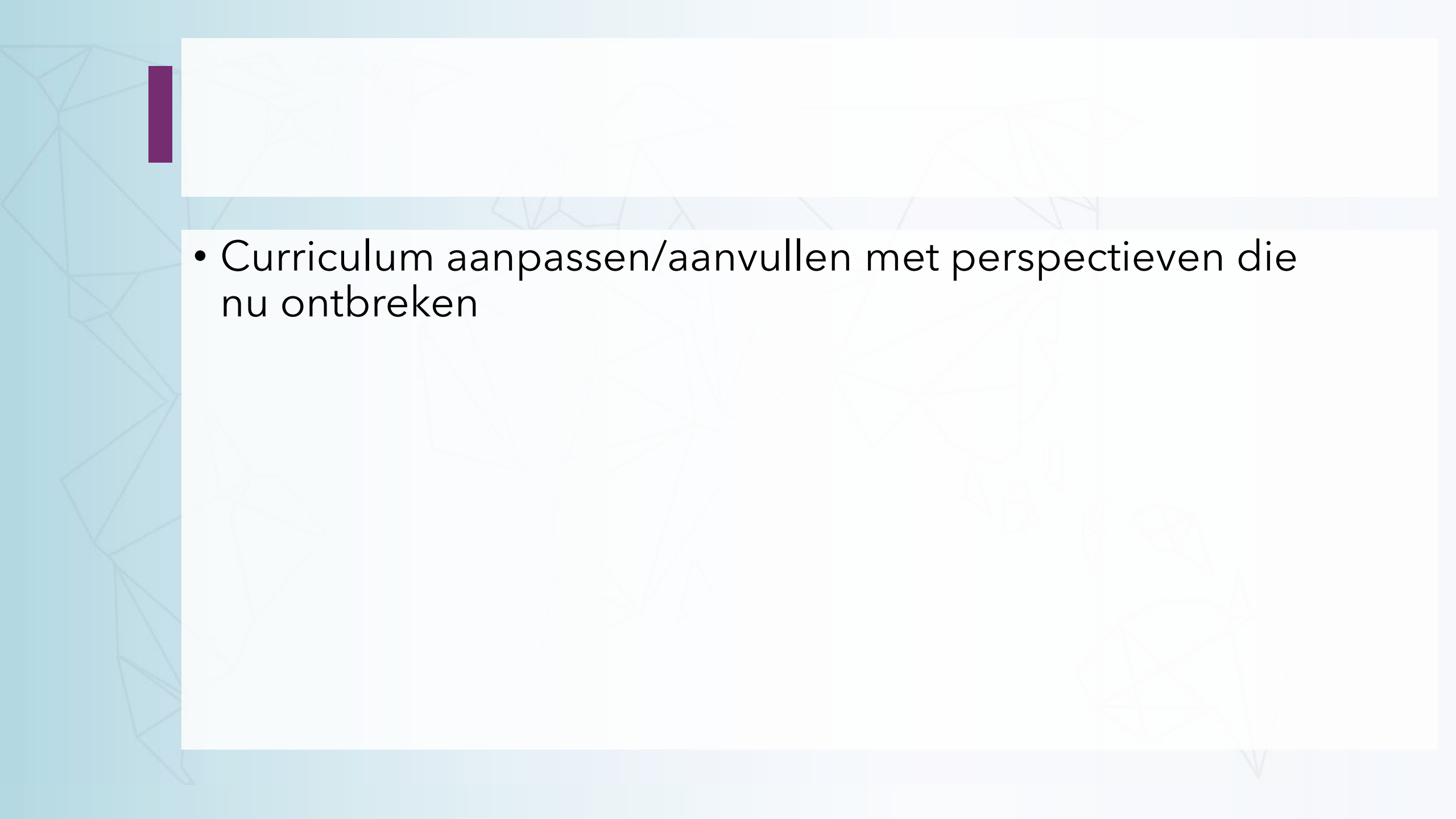
Mondiale economische, demografische en sociaal-culturele spreidingspatronen, alsmede de meest opvallende veranderingen hierin sinds 1980 beschrijven en in hoofdlijnen verklaren.

Aandachtspunten:

Op basis van economische indicatoren kan de wereld ingedeeld worden in een wereldsysteem met een centrum, periferie en semiperiferie.

- Het (oorspronkelijke) mondiale centrum-periferie patroon hangt samen met de erfenis van het koloniale verleden en de internationale arbeidsverdeling die daar uit naar voren kwam.
- De periferie (het zuiden) raakt meer gedifferentieerd (opkomende landen, middengroep, achterblijvers).

- Horizontale relaties in het klaslokaal
- Waardeer ervaringen/kennis leerlingen over andere landen

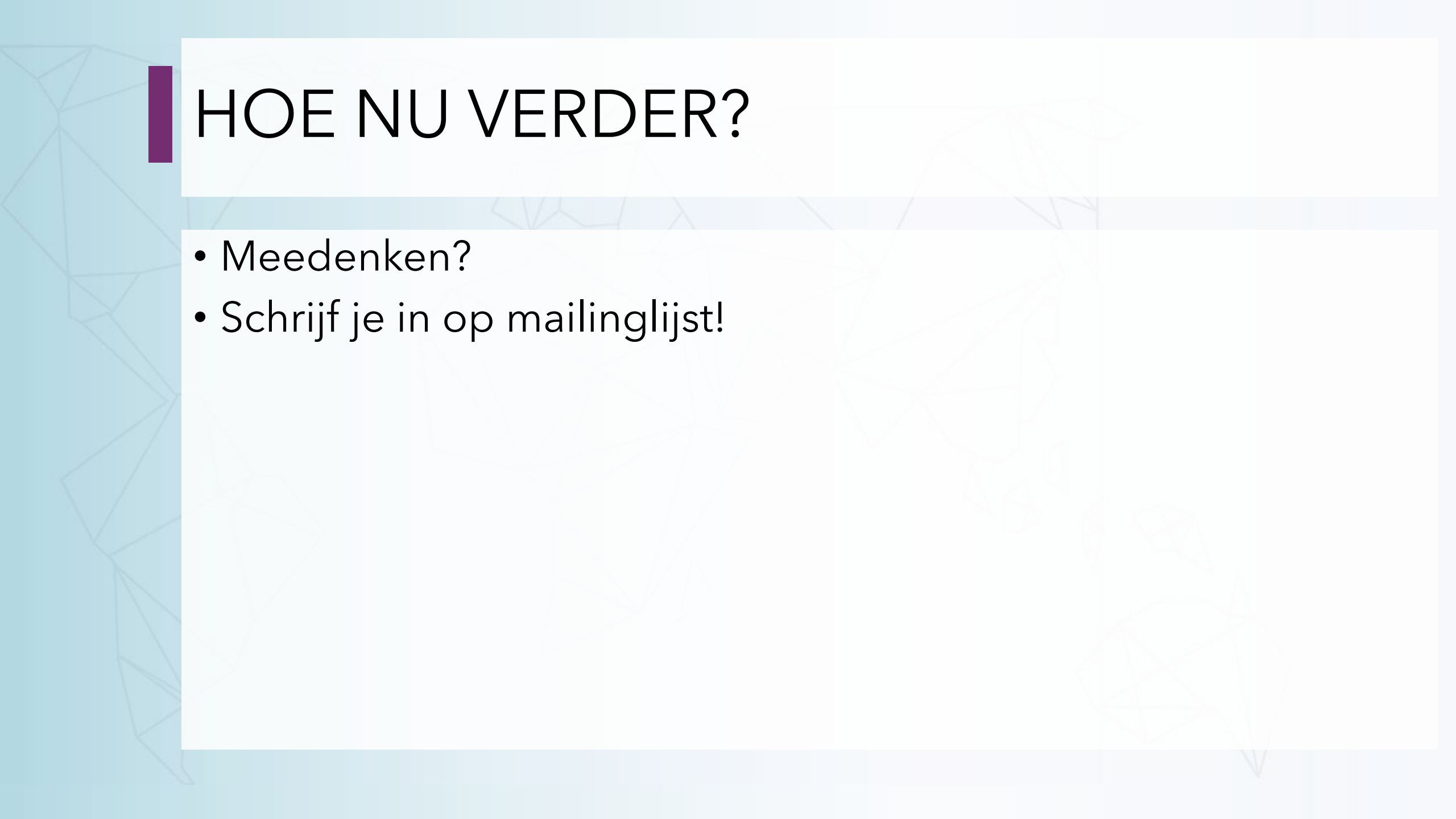
-
-
- Curriculum aanpassen/aanvullen met perspectieven die nu ontbreken

Eigen curriculum evalueren

- Welke principes, normen, waarden en wereldbeelden zijn bepalend voor jouw lessen?
- Benoem je je eigen sociale en intellectuele positie, van waaruit je spreekt tijdens de lessen?
- Hoe bouw je een leergemeenschap in je klas waar leerlingen actief van elkaar leren en putten uit hun eigen kennisbronnen?
- Voor wie ontwerp je je onderwijs?
- In hoeverre houdt jouw onderwijs rekening met diverse achtergronden en ervaringen?
-

“BEING COMFORTABLE
WITH BEING
UNCOMFORTABLE”

HOE NU VERDER?

- Meedenken?
- Schrijf je in op mailinglijst!

BEDANKT VOOR JULLIE AANWEZIGHEID!